

LÄNSSTYRELSEN

Skaraborgs län

PLANERINGSAVDELNINGEN

Naturvårdsenheten

1:e byråing B Gärdefors

direktel 0501/60215

BESLUT

1985-06-17

rek + mb

11.1211-2398-83

1 (5)

NATURRESERVATET VALLHOLMEN I GULLSPÅNGS KOMMUN,
SKARABORGS LÄN

Beskrivning av reservatet

Reservatets namn: Vallholmen.

Kommun: Gullspång.

Socken: Södra Råda.

Fastighet: Årås 1:3.

Lägesbeskrivning: Reservatet utgör en udde i Åråsviken ca 5 km, N Gullspång.
Topografiska kartan 9E Askersund NV
Ekonomiska kartan 9E, Askersund: 9a.

Gränser: Se bifogad topografisk karta bilaga nr 1 och ekonomisk karta bilaga nr 2.

Areal: 107 ha, varav fast mark 58 ha.

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs län.

Naturförhållanden: Vallholmen ingår Nötön-Åråsviksområdet, som uppvisar ett av landets främsta exempel på ändmoräner. Området är mångformigt, med torra ändmoränryggar, sumpskogar, kärr samt vass-och starrområden. Skogen domineras av blandskog där eken är vanligast, men där också björk och gran ingår. I sänkorna dominerar alskogar och ställvis, på ändmoränerna, växer tallskogar. Fågellivet är synnerligen artrikt till; följd av områdets skiftande naturtyper. Vallholmen har under sen tid fått utvecklas fritt, vilket ger området en orörd prägel. De döende träd som finns inom området skapar goda förutsättningar bl. a för en rik kryptogamflora, ett rikt insektsliv samt gynnar skogsberoende fågelarter..

Området Nötön-Åråsviken där Vallholmen ingår, har bedömts vara av riksintresse för den vetenskapliga naturvården.

Ärendets handläggning: Genom de naturinventeringar som bedrivits i Länsstyrelsens regi har Vallholmens naturvärden uppmärksamats. Vid fortlöpande kontakter med såväl markägare som den ideella naturvården har områdets värden som förhållandevis orört skogs- och våtmarkskomplex framstått som så stora att fråga väckts om

2 (5)

reservatsbildning. Förslag till reservatsbestämmelser och skötselplan utarbetades i samråd med markägare under slutet av 1983 och 1984. Därefter har värdering utförts för att få fram underlag till ersättningsberäkning. Via förhandlingar med markägarna har i

februari 1985 en överenskommelse träffats angående reservatsbildning. Reservatsbeslutet har därefter remitterats till statens naturvårdsverk, skogsvårdsstyrelsen, Gullspångs kommun, Gullspångs Kraft AB, Skaraborgs läns Naturskyddsförening, Skaraborgs läns Ornitologiska förening samt markägarna.

Grund för beslutet

Naturvärde: Vallholmen är belägen i Åråsviken, som i den fysiska riksplaneringen (FRP), bedömts vara av riksintresse. Naturvärdet ligger bl a i den väl utvecklade ändmoräntopografin, som dessutom skapar en mosaikartad struktur med öppna vatten, vassområden, sumpskogar, kärr och skogklädda små öar.

Med hänsyn till storlek, variationsrikedom, orördhet och ostört läge har området mycket högt vetenskapligt naturvärde. Området hyser också en ovanligt artrik häckfågelfauna, av vilken flera arter är skyddsvärda.

Området, som bildar en sammanhängande ekologisk enhet, är vidare mycket värdefullt som orört referensområde för i första hand djurlivet.

Syfte: Att inom Åråsvikens ändmoränkomplex bevara ett i huvudsak opåverkat område med dess geologiska former, vegetation och fauna. Detta skall ske genom att området lämnas för fri utveckling vad gäller såväl vegetation som djurliv. Vidare skall ostördheten bevaras, varför allmänhetens tillträde till området ej skall underlättas, samt om behov uppstår tillträdet begränsas under häckningsperioden.

Bedömning: Med hänsyn till de höga naturvärden som finns representerade och det uttalade syftet att lämna området orört och ostört erfordras ett reservatsförordnande.

Beslut: Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen Vallholmen som naturreservat. Områdets avgränsning framgår av till beslutet hörande karta (bilaga 2), där reservatsgränsen markerats med röd begränsningslinje.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för reservatet:

- A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- A 1 anordna upplag,
2 utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta eller bedriva täkt av något slag,
3 framdraga väg eller luftledning,

- 4 uppföra byggnad eller därmed jämförbar anordning,
- 5 inplantera för området främmande djur- eller växtarter,
- 6 framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fälld älg,
- 7 sätta upp stängsel,
- 8 bedriva betesdrift,
- 9 arrangera idrottstävling, läger eller liknande,
- 10 utföra dikning, dämning eller annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden,
- 11 använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
- 12 avverka skog eller vass, utföra skogsvård eller företa åtgärd i övrigt som skadar vegetationen,
- 13 bedriva jakt av annat än klövvilt.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtas inom reservatet som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- C 1 förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
- 2 anbringa tavla, plakat, affisch eller annan störande anordning,
- 3 fälla träd och buskar, bryta kvistar eller på annat sätt skada vegetationen i övrigt, t ex genom att plocka växter, lav eller mossor,
- 4 medföra okopplad hund,
- 5 störa djurlivet,
- 6 parkera eller framföra motordrivet fordon, båt eller annat transportmedel,
- 7 tälta eller uppställa husvagn, husbåt, gömsle eller liknande,
- 8 göra upp eld,
- 9 anordna orienteringskontroller, snitsla spår eller liknande
- 10 anordna militära övningar.

D. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

Syftet med vården och förvaltningen: Att för framtiden bevara ett område med myr- och skogsmark där karaktären av ostörd natur skall bevaras och skogen utvecklas mot urskog.

Att hålla området så ostört att det rika djurlivet, bl a den rika häckfågelfaunan, kan bestå i framtiden.

Skötselplan: Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogad skötselplan, bilaga 3. Planen skall ligga till grund för

reservatets skötsel. Planen skall vid uppkommande behov revideras.

Utmärkning: Reservatets gränser skall där så är möjligt utmärkas i enlighet

med naturvårdsverkets anvisningar. Gränser i vatten markeras endast där varaktiga gränsmarkeringar kan uppsättas.

Naturvårdsförvaltare: Naturreservatet skall vårdas och förvaltas av skogsvårdsstyrelsen. Vid förvaltningen skall naturvårdsförvaltaren följa de direktiv som fortlöpande kan komma att meddelas av länsstyrelsen.

Ansvarsfördelning vid insektsangrepp eller liknande

Reservatsföreskrifterna punkt A 12 sätter skogsvårdslagens bestämmelser om insektshärjning ur spel. Om fara för insektshärjning av större omfattning föreligger (skogsvårdsförordningen 1979:791, 20 §1) skall behov av åtgärder inom reservatet bedömas av länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen i samråd

Det ansvar som åligger markägaren enligt 20 § skogsvårdslagen kommer efter reservatsbildningen att åvila staten.

Besvärshänvisning, bilaga formulär nr 2 a (jordbruksdep).

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövdingen samt ledamöterna E Andersson, Danielsson, Ekberg, Ekered, Eksell, A Gustavsson, A-M Gustafsson, Jansson, Johansson, Landgren, Lindberg, Nilsson, S Svensson och Virgin.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Norling, byrådirektören Cederman, förste länsassessorn Edvardsson, länsantikvarien Lindgren, överlantmätaren Lindskog, naturvårdsdirektören Ström och förste byråingenjören Gärdefors, den senare föredragande.

Karl Frithiofson

. .

Birgitta Gärdefors

Utsändningslista